

ФОРМУВАННЯ ЗИМОВОГО САДУ В ІНТЕР'ЄРАХ РЕКРЕАЦІЙНИХ ПРИМІЩЕНЬ ОСВІТНІХ УСТАНОВ

Анотація: стаття присвячена формуванню зимових садів в інтер'єрах рекреаційних приміщень освітніх установ.

Ключові слова: формування, зимовий сад, рекреаційні приміщення, освітні установи.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день зовсім мало уваги приділяється озелененню інтер'єрів рекреаційних зон в освітніх установах. Освітні установи, як громадські будівлі в яких довгий час перебуває велика кількість людей, потребують озеленення спеціального призначення. Варіантом такого озеленення відповідає зимовий сад. Рослини в учбових закладах відіграють не лише естетичну та виховну, але й освітню роль. Основне призначення зимового саду – продовжити час перебування людини серед живих рослин, служити місцем відпочинку. Тому, рекреаційні зони освітніх установ потребують необхідного озеленення у вигляді зимових садів.

Аналіз останніх досліджень. Проблемами озеленення громадських приміщень займався чимало дослідників, але ще більше відомий практичний досвід Новікова О.Б. “Інтер'єр громадських будівель”, Лісичин М.В. “Інтер'єр громадських і житлових будівель”, Майдалян Т.М. “Зимові сади : мрії здійснюються”. Дослідження в галузі озеленення інтер'єрів громадських приміщень широко і змістовно викладено в літературі, в якій розглядається і озеленення інтер'єрів на прикладі освітніх установ. Але такі приклади обмежуються в конкретних прийомах та принципах формування озеленення в інтер'єрах рекреаційних приміщень. Проаналізувавши всі дослідження і публікації, виявилось, що глибокого дослідження на тему озеленення приміщень освітніх установ не було представлено в достатній мірі. Тому, постає зовсім відкрита проблема для написання наукової статті, метою якої є визначення прийомів формування зимових садів в інтер'єрах приміщень освітніх установ.

Виклад основного матеріалу. У наш час, не дивлячись на складну ситуацію в країні, відсутність культури, переключене поняття про красу і зовсім відмінний від тропіків клімат, мода на створення затишних куточків відроджується. Справа тут скоріше не в звертанні до історії Середньовіччя, а в сучасній філософії, що направляє людину на зближення з природою.

Специфіка освітніх установ полягає в різноманітті функцій цих об'єктів. Це одночасно і робота, і навчання, і громадська будівля, що визначає особливості формування інтер'єрів. Відповідно класифікації приміщень (по

ГОСТ 30494-96 “Будівлі житлові і громадські. Параметри мікроклімату в приміщеннях”), приміщення 6-ї категорії – приміщення з тимчасовим перебуванням людей (вестибюлі, гардеробні, коридори, сходи, санвузли, кімнати для куріння, комори) . Тобто, будівлі в яких тимчасово перебуває велика кількість людей, потребують озеленення спеціального призначення. Інтер’єр – це організація внутрішнього простору будівлі, яке являю собою візуально обмежене, штучно створене середовище, що забезпечує нормальні умови життєдіяльності людини. Інтер’єр – поняття складне, багатопланове, що володіє величезною естетичною та психофізіологічною силою впливу на людину. Сучасний інтер’єр, виконуючи своє утилітарне призначення і викликаючи різні емоції, повинен сприйматися в динамічній організації всього внутрішнього простору. Рослинна група активно впливає на характер інтер’єру: створює оптимальні умови, підвищує художню виразність всього внутрішнього простору і вдосконалює функціональну організацію приміщення, наприклад членування функціонального простору. Сприятливі умови життєдіяльності людини в інтер’єрах освітніх установ забезпечуються завдяки створенню комфорту у будівлі. Загальний комфорт внутрішнього простору є об’єднуючим поняттям. Воно включає екологічний, функціональний і естетичний комфорт середовища будь-якого приміщення освітньої установи.

Екологічний комфорт створюється оптимальним для організму людини поєднанням температури, вологості, швидкості руху повітря і впливу сонячного тепла. Важливим компонентом мікроклімату приміщення вестибюлю є інсоляція (опромінення приміщень сонячним променем і природне освітлення). *Функціональний комфорт* – визначає зручність експлуатації приміщень.

Естетичний комфорт зумовлює позитивний емоційний настрій людини. Це забезпечується завдяки засобам і прийомам, за допомогою яких досягається об’єднання всіх елементів інтер’єру в єдине для сприйняття ціле. Естетичний комфорт інтер’єру залежить, в першу чергу, від гармонійності предметно-просторового оточення, від того, наскільки досягнута цілісність і узгодженість його елементів.

Більшу частину року студенти, школярі проводять в приміщенні освітніх установ, тому необхідно прикрасити його вічнозеленими рослинами. В освітніх закладах проектом не передбачені спеціальні місця для озеленення, тому працівники змушені самі відводити найбільш зручні куточки для розміщення рослин. Такі місця можуть бути виділені у вестибюлі, в холах на всіх поверхах, в аудиторіях, кімнатах відпочинку і кабінетах.

По своєму функціональному призначенню в рекреаційних приміщеннях освітніх установ можуть бути використані такі рослини як:

1. захисні – найбільш стійкі деревні, чагарникові і ліани. Призначення цих рослин зрозуміло з назви - стримувати поширення механічного пилу, газів, аерозолів та інших речовин, що забруднюють повітря виробничих приміщень, сприяти гасінню шуму і захищати основну рослинну групу від шкідливого впливу середовища;

2. структурні – види різних життєвих форм, що формують будь-яку рослинну групу. З точки зору композиції – це основні і допоміжні рослини. У громадських приміщеннях вони можуть знаходитися за захисними рослинами;

3. рекреаційні – види, що володіють високою фітонцидною активністю, здатні летючими виділеннями надавати згубний вплив на патогенну мікрофлору приміщень і благотворно впливати на нервову, дихальну та серцево-судинну системи людини;

4. ефектні – красивоквітучі і вражаючі декоративполюственні, здатні викликати у глядача певні емоційні та естетичні почуття і переживання.

За своїм емоційним впливом і розташуванням в інтер'єрі можуть бути використані фітозони наступних категорій:

1. наростаючого враження – рослинні групи своїм розташуванням поступово від групи до групи підсилюють ефект декоративності, доводячи його до кульмінації в будь-якому конкретному центрі будівлі. Наприклад, групи по коридору підводять до залу засідань, виставкового залу або зимового саду;

2. імпульсного враження – фітогрупи розташовуються, чергуючись між собою, і ефект декоративності дає то наростаючу то спадаючу емоційну дію;

3. раптового враження – фітогрупа розташовується головним чином у вестибюлях і деяких холах перпендикулярно руху і саме так, що ефект декоративності викликає раптову емоційну дію;

4. різнофокусного враження (багатопланового) – об'ємна рослинна група оглядається з різних фокусних точок і емоційне враження від них весь час змінюється. Це зимові сади і великі ландшафтні фрагменти.

Зимові сади не входять в систему міського озеленення, але оскільки вони є рекреаційними приміщеннями, приміщеннями для відпочинку, їх створюють за законами як дизайну, так і садово-паркового мистецтва. Зимовим садом називається спеціально відведене під озеленення приміщення, в якому на обмеженій площі розміщують рослини в поєднанні з елементами малої архітектури і по можливості з використанням води та каменю.

Дизайн зимових садів різноманітний. Вони можуть бути декоративними, плодовими (цитрусові), нагадувати тропічний ліс, пустелю, прибережний або скельний ландшафт. Є композиції типу квітучого саду, сад-флораріум, сад-водоспад. Зимовий сад в вестибюлі ушкового закладу – красиве, затишне приміщення. Яке представляє собою природничо-наукову, дослідницьку

територію.(рис.1). Виконує значні завдання екологічної освіти, а також допомагає активізації пізнавально-мовної, трудової та оздоровчої сфер діяльності людини. Прикладів красивого і зручного розміщення кімнатних рослин для створення зимового саду в інтер'єрі приміщення освітніх установ може бути дуже багато. Варіантів фрагментів зимового саду може бути дуже багато, слід пам'ятати про те, що максимальний декоративний ефект від композиції досягається не кількістю використовуваних рослин, а їх правильним підбором і розміщенням. Найбільш широке застосування знаходить фрагментарне озеленення. З його допомогою успішно оформляють хол, вестибюль, фойє. Для озеленення подібного типу можна використовувати як одиночні рослини, так і їх композиції. У центрі приміщення безперечно вигідно виглядають круглі, квадратні, овальні контейнери, близько вікон і стін - ящики подовженої форми, у кутах - трикутні, у колон добре будуть виглядати дугоподібні. Якщо простір дозволяє, можна комбінувати різні по висоті і формі контейнери. (рис.2, рис.3)

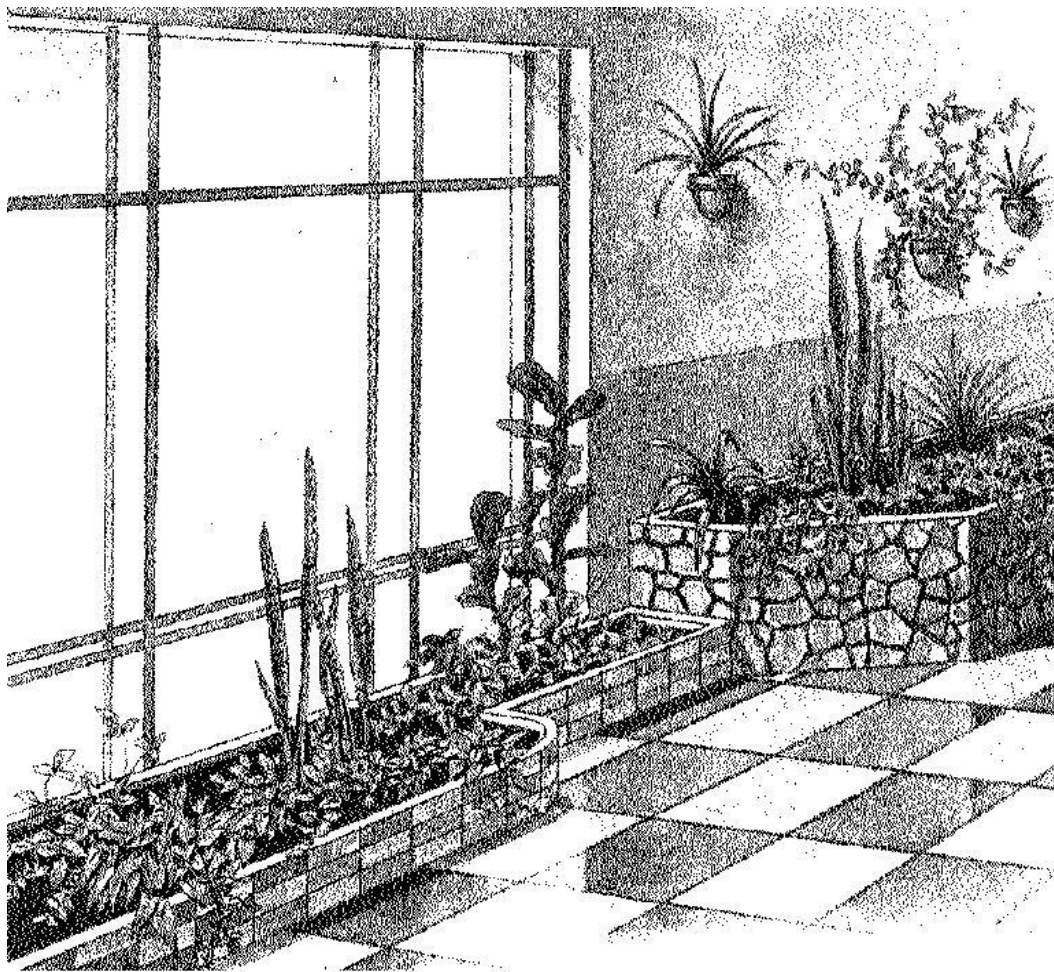

Рис.1 Варіант озеленення холу або вестибюлю [4]

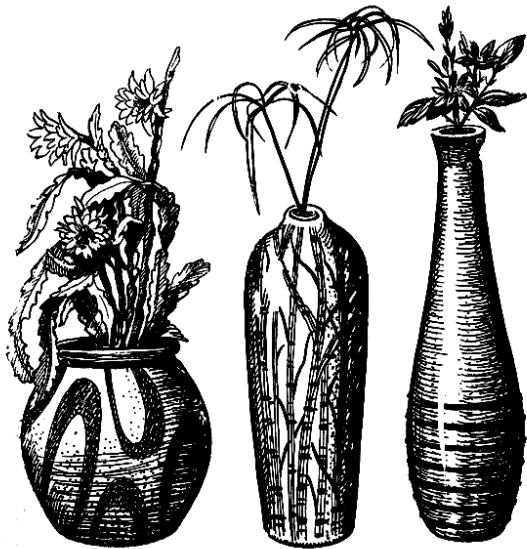

Рис.2 Вази з декоративними рослинами [7]

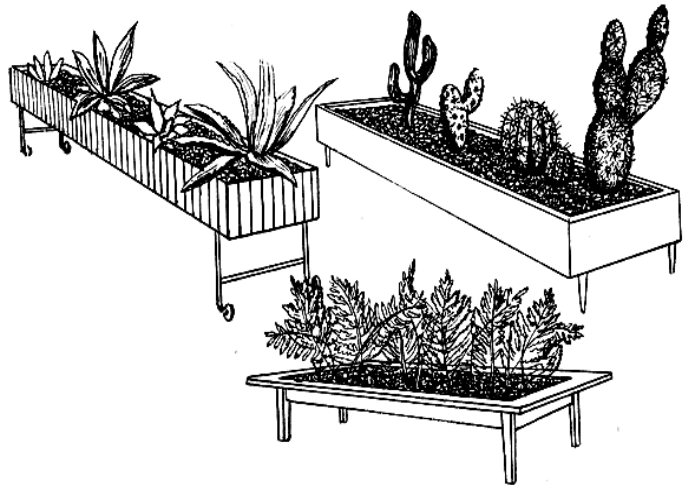

Рис. 3 Пересувні підлогові столики для кімнатних рослин [7]

Так, наприклад, невеликі рослини краще всього виглядають в групах. Крім того, комбінуючи квіти різного забарвлення, можна повторити колір гардин, візерунок шпалер, диванних подушок, створити колірні акценти. Кімнатні квіти великих розмірів доречні тільки в просторах приміщеннях. Для більшості рослин оптимальним фоном є проста, без візерунка, стіна будь-якого світлого пастельного тону. Особливо це відноситься до зелених декоративно-листяних рослин і до рослин з яскравими квітками. Ряболисті або квітучі рослини з численними блідими квітками на світлому фоні погано видно – їм більше підходить темний фон. У великих холах, вестибюлях добре виглядають окремо стоячі рослини або композиції з високих рослин.

У вестибюлі по обидва боки входу може бути влаштована прямо на підлозі композиція із різноманітних рослин, звичайно, за умови захисту підлоги різними матеріалами – металами, бетоном, пластиком. На окремих вікнах в холах або інших куточках можна влаштувати сад з додатковим опроміненням рослин люмінесцентними лампами. Такий показовий сад з постійно квітучими рослинами буде улюбленим місцем відпочинку і місцем проведення спостережень за ростом і розвитком рослин. Особливий вид кімнатного саду - ландшафтна композиція, що імітує мініатюрний справжній сад. Для прикраси використовують доріжки з дрібних камінців або гравію, водойми. Для створення ландшафту розміщують мохи і рослини з крихітними листочками – вони грають роль трави і дерев.. Підвішена одиночна рослина може візуально збільшити висоту композицій, що стоїть на підлозі. Деякі кімнатні рослини з довгими дуговидними стеблами виглядають непривабливо, якщо розташовані на тумбочці або на підвіконні. Такі рослини слід встановити на спеціальну високу підставку або помістити в підвісний

кошик. Особливо це стосується ампельних рослин. Їх краще всього розміщувати в кошиках або на високих столиках окремо від інших рослин. Ще одним варіантом розміщення рослин у формуванні зимового саду є – розміщення рослин і ліан на стіні, щоб поживавити кольором гладку світлу стіну. Композицій з групи горщиків – це рослини в горщиках або окремих контейнерах, поставлених близько один до одного для великого ефекту зеленої плями. Композиція з рослин сприяє більш сильному враженню, ніж кожна з рослин окремо. Задні листя можна підняти, щоб збільшити висоту композиції. Одиночні квітники – поширений вид кімнатного саду. До недавнього часу для цього в основному використовували продовговаті ящики з металу, дерева або пластмаси, але останнім часом з'явився широкий вибір різнокольорових циліндричних і кубічних контейнерів з жорсткого пластику. Який би не був розмір зимового саду, враження від нього повинен підкреслювати фон, який для нього підібраний. Для цього добре підходить дерево, дзеркало або кахель. Подібних варіантів можна навести безліч. Більш складні і об'ємні композиції для зимових садів бажано створювати за участю архітектора і дизайнера.

Висновки. Отже, в результаті даного дослідження було розглянуто найбільш чіткі і рекомендовані прийоми формування зимових садів в інтер'єрах приміщень освітніх установ. Так як зимові сади не входять в систему міського озеленення, але є рекреаційними приміщеннями, приміщеннями для відпочинку, дослідження проводилося за законами як дизайну, так і садово-паркового мистецтва. Це один з найбільш складних видів озеленення приміщення, що в своєму дослідженні вимагав знання декоративного садівництва, інженерного мистецтва і архітектури. Результати даного дослідження можуть бути корисними для майбутнього проектування зимових садів, а також опорою для більш глибокого дослідження формування зимового саду в інтер'єрах рекреаційних приміщень освітніх установ.

Список використаних джерел

1. Майдаян Т.М. Зимниесады : мечты сбываются. Советы профессионала. – М.: ДОМ XXI век “Лада”, РиполКлассик, 2006 – 159 с.
2. ГОСТ 30494-96 “Здания жилые и общественные. Параметры микроклимата в помещениях”.
3. Зимниесады: Справочное пособие. – 2 изд., - М.: Строинформ, 2008. – 190 с.

4. Клевенская Т.М. “Неприхотливыекомнатныерастения” М., “Олма-Пресс”, 2001. – 94 с.
5. Лисицын М.В. Интерьер общественных и жилых зданий / М.В. Лисицын. – М.: Стройиздат, 1973. – 120 с.
6. Новикова Е.Б. Интерьер общественных зданий: : Худож. пробл. / Е. Б. Новикова 2-е изд., доп. и перераб. М. Стройиздат ,1991. – 336 с.
7. <http://flowerlib.ru/>

Аннотация

Статья посвящена формированию зимних садов в интерьерах рекреационных помещений образовательных учреждений.

Ключевые слова: формирование, зимний сад, рекреационные помещения, образовательные учреждения.

Annotation

Stat'ya is devoted forming of winter gardens in the interiors of rekreacionnykh apartments educational establishments.

Key words: forming, winter garden, rekreacionnyye apartments, educational establishments.